

Čís. 2499.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Přestupek podle §u 7 zákona jest přestupkem čistě dolosním, při němž pachatel musí mít vědomí, že cena jím požadovaná jest cenou zřejmě přemrštěnou, a přímý úmysl, využívatí mimořádných válečných nebo válkou způsobených poměrů.

(Rozh. ze dne 7. října 1926, Zm I 406/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v Jičíně ze dne 13. dubna 1926, jímž byla obžalovaná uznána vinnou, že dne 25. listopadu 1925 ve S., využívajíc mimořádných, válkou vyvolaných poměrů žádala za předmět potřeby, totiž 1 kg žlutého hrachu 4 Kč a za 1 kg zeleného hrachu rovněž 4 Kč, tedy ceny zřejmě přemrštěné, a že se tím dopustila přestupku §u 7 zákona čís. 568/19 sb. z. a n., byl porušen zákon v ustanovení §u 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.; rozhodnutí to se v celém rozsahu zrušuje a obžalovaná se podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro onen přestupek sproštuje.

D ů v o d y:

K oznámení lichevních orgánů zavedeno bylo u okresního soudu v Novém Bydžově trestní řízení proti obžalované (obchodnici potravinami) pro přestupek podle §u 7 zák. lich., jehož se prý dopustila tím, že dne 25. listopadu 1925 žádala ve svém obchodě za 1 kg žlutého neb zeleného hrachu 4 Kč, ač nakoupila žlutý hrách po 2.85 Kč a zelený hrách po 2.65 Kč za 1 kg. Obžalovaná doznala tyto skutkové okolnosti, ale tvrdila, že účet za takto nakoupený hrách neviděla, ježto účet přijala její dcera a ihned jej uložila, nedavši jí jej k nahlédnutí. Ona pak byla v domnění, že hrách jest nakoupen za starou cenu, kterou před tím platila, totiž 3.70 Kč za 1 kg, neboť žádala vždy od svého dodavatele jen hrách nejlepší. Tentokráte však jí byl poslán hrách jakosti horší, který pak musela vrátiti. Všechny tyto okolnosti potvrzeny byly svědky Marií J-ovou ml. a Jiřím O-ou. Soud první stolice vynesl proto dne 12. března 1926 rozsudek sprošťující, nenabyv přesvědčení o tom, že obžalovaná znala nákupní cenu hrachu a že tedy žádala úmyslně cenu zřejmě přemrštěnou. Z poslední věty rozsudku je patrné, že soud byl toho názoru, že obžalovaná jednala ve skutkovém omylu, jsouc toho mínění, že nákupní cena hrachu jest 3.70 Kč za 1 kg. K odvolání veřejného obžalobce změnil krajský jako odvolací soud v Jičíně rozsudek první stolice a uznal rozsudkem z 13. dubna 1926 obžalovanou vinnou přestupkem podle §u 7 zák. lich. Soud druhé stolice odůvodňuje odsuzující výrok na základě skutkových okolností prvním soudcem zjištěných tím, že sice obžalo-

vaná neměla přímého úmyslu požadovati za hrách cenu zřejmě přemrštěnou, že však spáchala čin svůj cum dolo eventuali, neboť bylo její povinností do účtu nahlédnouti a uvésti prodejní cenu v soulad s cenou nákupní a, opomenula-li to, mohla předvídati, že jednání její může míti za následek, že cena jí požadovaná bude zřejmě přemrštěna; jestliže přes toto vědomí neuvedla cenu za hrách požadovanou v soulad s cenou nákupní a požadovala cenu zřejmě přemrštěnou, jest za své jednání trestně zodpovědna, neboť tento její úmysl (dolus eventualis) stačí ke skutkové povaze přestupku §u 7 zákona o lichvě.

Tímto rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v Jičíně byl porušen zákon v ustanovení §u 7 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Přestupek podle §u 7 zákona jest přestupkem čistě dolosním, při němž pachatel musí míti vědomí, že cena jím požadovaná jest cenou zřejmě přemrštěnou, a přímý úmysl využívatí mimořádných válečných nebo válkou způsobených poměrů. Tohoto úmyslu, alespoň pokud směřuje k požadování přemrštěné ceny, jak odvolací soud sám uvádí, obžalovaná neměla; zavinění shledává v tom, že do účtu jí obchodníkem O-ou, od něhož ono zboží koupila, nenahlédla, a v tom vidí odvolací soud dolus eventualis, poněvadž prý mohla předvídati, že její opomenutí může míti za následek, že cena jí požadovaná bude zřejmě přemrštěná. V tom však, že obžalovaná nenahlédla do nákupního účtu, by podle něho mohla správně určití prodejní cenu podle ceny nákupní, lze spatřovati pouhé opomenutí, nikoli však jednání úmyslné, tedy žádný dolus eventualis ani indirectus, jenž by vždy vyžadoval úmysl vztahující se k jednání, z něhož zlo obyčejně pochází nebo snadno může vzejíti; ani takového jiného zlého úmyslu odvolací rozsudek nezjišťuje. Bylo proto při správném výkladu zákona obžalovanou pro nedostatek skutkové podstaty činu jí za vinu kladeného z obžaloby sprostiti. Z těchto úvah bylo zmateční stížnosti generální prokuratury, ve smyslu §u 33 tr. ř. vyhověti a podle §u 292 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2500.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Postoupení bytu pod podmínkou, že bude odkoupen nábytek za přemrštěnou cenu (§ 8 zákona).

Na činy, spáchané před účinností zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n., nelze použití ustanovení tohoto zákona.

(Rozh. ze dne 8. října 1926, Zm I 297/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 14. dubna 1926, jímž byla obžalovaná podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin podle §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., pokud se týče článku I. čís. 1 b) zá-